

การจัดหมู่หนังสือแบบเรียนที่ใช้ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1

นางสาว สุรัสวดี มุทธากาญจน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-578-305-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017590 11 ๗๑๖๐๐๐๖

LIBRARY CLASSIFICATION OF TEXTBOOKS USED IN ELEMENTARY SCHOOL CLUSTERS
UNDER THE JURISDICTION OF
THE OFFICE OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION,
IN EDUCATIONAL REGION 1

MISS SURATSAWADI MUTTARKARN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-578-305-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดหมู่หนังสือแบบเรียนที่ใช้ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขต
การศึกษา 1

โดย

นางสาว สุรัสวดี มุทธากาญจน์

ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ อัมพร ทิษระ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วนิดา สุรัสวดี)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

.....
(รองศาสตราจารย์ อัมพร ทิษระ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผ่องพรรณ ลวนานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ผู้ร่วตี มุทรากาญจน์ : การจัดหมู่หนังสือแบบเรียนที่ใช้ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1 (LIBRARY
CLASSIFICATION OF TEXTBOOKS USED IN ELEMENTARY SCHOOL CLUSTERS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION
COMMISSION, IN EDUCATIONAL REGION I) อ. ที่ปรึกษา : รศ. อัมพร ทีชะระ,
169 หน้า. ISBN 974-578-305-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบประสิทธิภาพของการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน
ที่ใช้ในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.ช.) ใน
เขตการศึกษา 1 ประชากรในการวิจัยคือ ครูบรรณารักษ์จำนวน 110 คน จากครูบรรณารักษ์ ส.ป.ช.
ในเขตการศึกษา 1 สุ่มตัวอย่างของการวิจัยที่ตั้งไว้คือ

1. การจัดหมู่ที่เหมาะสมสำหรับหนังสือแบบเรียนในห้องสมุดโรงเรียน ส.ป.ช. คือ
การจัดหมู่แบบกลุ่มประสัปกรณ์ตามหลักสูตรที่ ส.ป.ช. กำหนดขึ้น
2. ความรู้และประสัปกรณ์ของครูบรรณารักษ์มีผลต่อการใช้ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ในบรรดาการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนทั้ง 4 แบบ ที่ใช้อยู่ใน
โรงเรียนประถมศึกษา ส.ป.ช. นั้น แบบที่เหมาะสมที่สุด ได้แก่ แบบกลุ่มประสัปกรณ์และแบบผลมระหว่าง
ระบบคณนิยมของดิวิอีกับแบบกลุ่มประสัปกรณ์ เหตุผลก็คือ การจัดหมู่แบบแรกสอดคล้องกับหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งจัดแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็น 5 กลุ่มประสัปกรณ์ ในขณะที่ระบบ
คณนิยมของดิวิอีเป็นระบบล่ากลและใช้กันแพร่หลายมากในห้องสมุดโรงเรียน การเชื่อมโยงการจัดหมู่ทั้ง
2 แบบนี้ สามารถทำให้จัดหมู่หนังสือแบบเรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาได้ละเอียดขึ้น

สำหรับสมมติฐานประการที่สอง พบว่า พื้นฐานความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์และประสัปกรณ์
การทำงานห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการเลือกและใช้ระบบ
การจัดหมู่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อัมพร ทีชะระ

SURATSAWADI MUTTARKARN : LIBRARY CLASSIFICATION OF TEXTBOOKS USED IN ELEMENTARY SCHOOL CLUSTERS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, IN EDUCATIONAL REGION I. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. AMPORN TIKHARA, 169PP. ISBN 974-578 - 305-6

The purpose of this research was to compare the efficiency of classification schemes for textbooks used in elementary school clusters under the jurisdiction of the Office of National Primary Education Commission (ONPEC) in the educational region I. The population was 110 teacher librarians of ONPEC in the educational region I, and the hypotheses were:-

1. The appropriate classification scheme for textbooks used in elementary school clusters under the jurisdiction of ONPEC was the scheme based on area of learning experience in the curriculum, devised by ONPEC.
2. Background knowledge and experience of teacher librarians impacted upon the use of a classification scheme.

The research revealed that among 4 classification schemes for textbooks used in elementary school clusters under the jurisdiction of ONPEC, the appropriate schemes were the one based on area of learning experience and the combination of the Dewey Decimal Classification with the first scheme. Reasons were also found out that the first scheme conformed to the Primary Education Curriculum, B.E. 2521 which the Dewey Decimal Classification was universal, and was very popular among school libraries. The combination of the 2 schemes could give a close classification for the elementary school textbooks.

For the second hypotheses, it was found out that background knowledge in Library Science and experience in library works of school librarians were important factors in their choice and use of a classification scheme.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.อัมพร ทิขารา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อัมพร ทีชระ อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการผู้สอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันมีค่ายิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ขอขอบคุณ คุณอรุณี สกลสุข นักวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ขอขอบคุณ อาจารย์บุญเลิศ ยิ้มแย้ม ศึกษานิเทศก์จังหวัดปทุมธานี และขอขอบคุณ อาจารย์สุขุม เฉลยทรัพย์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครุเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ ที่กรุณาให้ข้อมูล ชี้แนะและให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด พร้อมนี้ขอขอบคุณอาจารย์มาลี อาสาเสนีย์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานประถมศึกษาอำเภอ จังหวัดสมุทรปราการ และผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่ให้ความช่วยเหลือติดตามแบบสอบถามกลับด้วยความสนใจยิ่ง และขอขอบคุณอาจารย์วิเชียร เกตุสิงห์ ที่ได้กรุณาประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์และให้คำปรึกษาทางด้านสถิติแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

หากงานวิจัยนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการบ้าง ผู้เขียนขอมอบความดีนี้แก่บพการี ผู้เต็มเปี่ยมไปด้วยความรักและความเสียสละ และมูลนิธิธินิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์ ที่ให้การสนับสนุนด้านทุนการศึกษาแก่ผู้เขียนถึง 2 ปี (ตั้งแต่ พ.ศ. 2532 - พ.ศ. 2533) ก่อให้เกิดกำลังใจอันใหญ่หลวง สร้างความมุ่งมั่นและความตั้งใจจริงแก่ผู้เขียนมาตลอด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สุรัสวดี มุทธากาญจน์

บทคัดย่อภาษาไทย.....	หน้า
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
	ช

บทที่

1. บทนำ

ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐาน.....	4
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง.....	4
ประชากร.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
อธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8

2. การจัดหมู่หนังสือแบบเรียน

วัตถุประสงค์.....	12
ประโยชน์ของการจัดหมู่หนังสือ.....	13
ลักษณะของระบบการจัดหมู่หนังสือที่ดี.....	14
หนังสือแบบเรียน.....	16
หนังสือแบบเรียนตามหลักสูตรปัจจุบัน.....	17
การจัดหมู่หนังสือในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สปช.	18
ระบบทศนิยมดิวอี้.....	20
แบบสัญลักษณ์.....	22
แบบกลุ่มประสบการณ์.....	24
แบบผสมระหว่างระบบทศนิยมดิวอี้กับแบบกลุ่มประสบการณ์.....	25

	๒
เปรียบเทียบประสิทธิภาพ ข้อดี ข้อจำกัด.....	27
การสัมมนาและฝึกอบรม.....	30
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
ขอบเขตของการวิจัย.....	33
ประชากร.....	33
วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	36
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
รายการอ้างอิง.....	99
ภาคผนวก ก. รายชื่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม ระดับประถมศึกษา.....	104
ข. เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดในหลักสูตรกลุ่มทักษะภาษาไทย.....	121
ค. ชุดฝึกอบรมบุคลากรกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เล่มที่ 13 : การผลิตกับ การบำรุงรักษาหนังสือและสื่อ.....	124
ง. โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521....	130
จ. เกณฑ์การจัดสรรค่าหนังสือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา และ เกณฑ์มาตรฐานครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง โรงเรียนประถมศึกษา.....	132
ฉ. แบบสอบถาม.....	156
ประวัติผู้เขียน.....	169

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 อายุของครูบรรณารักษ์.....	39
2 วุฒิการศึกษาของครูบรรณารักษ์.....	40
3 วิชาเอกของครูบรรณารักษ์ ทั้งระดับปกค.สูงหรืออน.ม. ปริญญาตรี และ ปริญญาโท.....	41
4 วุฒิต่างบรรณารักษศาสตร์ของครูบรรณารักษ์.....	42
5 วิชาการใช้ห้องสมุดของครูบรรณารักษ์.....	44
6 การอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับห้องสมุด.....	45
7 สถาบันที่ครูบรรณารักษ์ เข้ารับการอบรมวิชาการใช้ห้องสมุด.....	46
8 อายุราชการของครูบรรณารักษ์.....	48
9 ตำแหน่งที่เริ่มต้นรับราชการของครูบรรณารักษ์.....	49
10 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานห้องสมุดของครูบรรณารักษ์.....	50
11 หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น ๆ นอกเหนือจากงานห้องสมุดของครูบรรณารักษ์.....	51
12 กลุ่มวิชาที่ครูบรรณารักษ์ เป็นผู้สอน.....	52
13 พื้นฐานความรู้ในการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนของครูบรรณารักษ์.....	53
14 ขนาดโรงเรียนที่ครูบรรณารักษ์ทำงาน จำแนกตามมาตรฐานครุภัณฑ์และ สิ่งก่อสร้าง โรงเรียนประถมศึกษา สปช.	55
15 การจัดเก็บหนังสือแบบเรียน.....	57
16 เหตุผลในการจัดแยกหนังสือแบบเรียน.....	58
17 การจัดเก็บหนังสือแบบเรียนของครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิต่างบรรณารักษศาสตร์.....	59
18 การจัดเก็บหนังสือแบบเรียนของครูบรรณารักษ์ที่เคย เข้ารับการสัมมนาเกี่ยวกับ ห้องสมุด.....	60
19 การจัดเก็บหนังสือแบบเรียนของครูบรรณารักษ์ผู้ดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน.....	61
20 วุฒิต่างบรรณารักษศาสตร์กับเหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน.....	63
21 ครูบรรณารักษ์ที่ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดกับเหตุผลในการแยกหนังสือ- แบบเรียน.....	64
22 ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ที่ผ่านการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับห้องสมุดต่อ เหตุผลของการแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสืออื่นในห้องสมุด.....	65

23	ความรับผิดชอบนอกห้องสมุดของครุบรรณารักษ์กับเหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน.....	56
24	เหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน ของครุบรรณารักษ์ผู้ที่รับผิดชอบงานเจ้าหน้าที่โสตทัศนวัสดุ.....	67
25	ผลหลังการแยกหนังสือแบบเรียนไว้ต่างหาก.....	69
26	เหตุผลของการจัดรวมหนังสือแบบเรียนไว้กับหนังสืออื่น ๆ.....	70
27	ระบบการจัดหมู่หนังสือที่ใช้ในห้องสมุดกับระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน.....	71
28	คู่มือที่ใช้ในการให้เลขหมู่หนังสือแบบเรียน.....	72
29	วุฒิศรกับคู่มือที่ใช้ในการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน.....	73
30	หลักการให้เลขเรียกหนังสือที่ใช้กับระบบต่าง ๆ.....	74
31	ขนาดของโรงเรียนกับระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน.....	75
32	ความสามารถในการกำหนดเลขหมู่หนังสือแบบเรียน.....	78
33	กลุ่มวิชาที่มีปัญหาในการจัดหมู่หนังสือตามความคิดเห็นของครุบรรณารักษ์.....	79
34	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน.....	80
35	ความคิดเห็นของครุบรรณารักษ์ต่อระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนแบบต่าง ๆ..	81
36	ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน.....	82
37	ระบบที่เหมาะสมที่สุดตามความคิดเห็นของครุบรรณารักษ์.....	83